

EIROPAS ATBALSTA FONDS
VISTRŪCĪGĀKAJĀM PERSONĀM

EIROPAS SAVIENĪBA

Gada īstenošanas ziņojuma kopsavilkums par 2016. gadā īstenoto Darbības programmu pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšanai vistrūcīgākajām personām

Ziņojums sniedz ieskatu par 2014.-2020. gada plānošanas perioda darbības programmas “Pārtikas un pamata materiālās palīdzības sniegšana vistrūcīgākajām personām” 2014LV05FMOP001 (turpmāk – DP) ieviešanu Latvijā 2016. gadā. Tas sagatavots saskaņā ar Regulas Nr. 223/2013¹ 13. pantu un tā struktūra atbilst Regulā Nr. 1255/2014² noteiktajam.

Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām (turpmāk – Fonds) atbalsts sniegts saskaņā ar DP mērķi – mazināt nenodrošinātību ar pārtiku un mājāsaimniecību ar bērniem materiālo nenodrošinātību, vienlaikus mazinot vistrūcīgāko iedzīvotāju sociālo atstumtību.

Ar DP atbalstu trūcīgām vai krīzes situācijā nonākušām personām nodrošināta pārtikas preču komplektu izdale. Savukārt jebkura persona bez izziņas par trūcīgās personas statusu uzrādīšanas var saņemt gatavās maltītes zupas virtuvēs, kurās tiek izmantoti DP ietvaros piegādātie pārtikas komplekti.

61 497 unikālām personām, kas ir 89,4 % no visām personām, kurām 2016. gadā noteikts trūcīgas personas statuss, izdalīti **353 926** pārtikas preču komplekti un nodrošinātas **204 900** gatavās maltītes. Kopumā izdalītas **1 975** tonnas pārtikas, no tām lielākais īpatsvars (65 %) ir graudaugu un citiem cieti saturošiem produktiem, savukārt piena produkti, cukurs, eļļa, gaļas un olu produktu grupas katra veido no 10,7 % līdz 7,3 % no kopējā daudzuma.

DP atbalsts nodrošināts trūcīgām ģimenēm ar bērniem, tostarp bērni līdz 18 gadu vecumam saņēma higiēnas un saimniecības preču komplektus. Skolas somas un mācību piederumus vienu reizi kalendāra gada laikā saņēma bērni no piecu līdz 16 gadu vecumam.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 223/2014 par Eiropas atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām

² Komisijas deleģētā Regula (ES) Nr. 1255/2014, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 223/2014 par Eiropas atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām, nosakot gada īstenošanas ziņojumu un nobeiguma īstenošanas ziņojumu saturu, tostarp kopējo rādītāju sarakstu

19 657 unikālām personām, kas ir 94,3 % no 20 851 unikālām personām (bērniem) ģimenēs, kurām 2016. gadā noteikts trūcīgas personas statuss, izdalīti **55 130** higiēnas un saimniecības preču komplekti, skolēniem izdalīti **24 186** mācību piederumu komplekti.

Visām personām, kuras saņem DP atbalstu, ir iespēja iesaistīties partnerorganizācijas (turpmāk – PO) piedāvātos papildpasākumos, tostarp, informatīvajos pasākumos par papildu iespējām saņemt atbalstu ikdienas problēmu risināšanai; individuālā un grupu darbā ar personām, nodrošinot atbalstu sociālo problēmu risināšanā; neformāli izglītojošos pasākumos praktisku sadzīves iemaņu attīstībai.

2016. gadā īstenoti **1 873** papildpasākumi, kuros piedalījās 10 873 dalībnieki. Dalībnieku iesaistes papildpasākumos intensitāte ir palielinājusies. Ja 2015. gadā papildpasākumos piedalījās 13,9 % no visiem atbalsta saņēmējiem, tad 2016. gadā – 17,6 %.

PO skaits, kas 2016. gadā nodrošināja pārtikas un pamata materiālās palīdzības komplektu uzglabāšanu un izdali, gatavo maltīšu izdali, kā arī papildpasākumu īstenošanu, pieauga līdz 28, t.sk. 13 pašvaldības un to iestādes, 12 biedrības un nodibinājumi un 3 reliģiskās organizācijas.

Visā Latvijas teritorijā 2016. gadā bija 480 pārtikas un pamata materiālās palīdzības izdales vietas un 18 zupas virtuves.

2016. gadā DP atbalsts nodrošināts 4 751 085,75 EUR, tajā skaitā 4 038 422,89 EUR Fonda līdzfinansējums. No kopējās summas 4 451 860,36 EUR novirzīti pārtikas un pamata materiālās palīdzībai, bet 299 225,39 EUR tehniskās palīdzības darbībām.

Eiropas Komisijai (turpmāk – EK) 2016. gadā deklarēti 5 205 043,01 EUR, no kuriem EK ir atmaksājusi valsts budžetā 3 981 208,27 EUR.

2016. gadā, balstoties uz 2015. gadā veiktās gala saņēmēju aptaujas rezultātiem un konsultācijām ar ekspertiem, tika izveidoti papildus pārtikas un higiēnas preču atbalsta komplekti trūcīgām ģimenēm ar zīdaiņiem un maziem bērniem līdz divu gadu vecumam. Papildus atbalsta komplektu ģimenēm ar maziem bērniem izdale uzsākta 2017. gada sākumā.

Ziņojums sniedz ieskatu 2016. gadā veiktās DP gala saņēmēju aptaujā, tajā skaitā, atspoguļo viņu sociāli demogrāfisko profilu atkarībā no tā, vai persona ir atbalsta komplektu saņēmējs vai zupas virtuves apmeklētājs; raksturo atbalsta ietekmi uz izmaiņām ģimenes situācijā; iezīmē apmierinātības līmeni ar saņemto atbalstu vai dalību papildpasākumos.

Ziņojumā sniegta informācija un novērtējums par darbībām attiecībā uz Fonda principiem, tajā skaitā par dubultās finansēšanas nepieļaušanu; horizontālo principu (dzimumu līdztiesība, diskriminācijas aizliegums un vides pieejamība, atklāta dalībnieku atlase, vides aizsardzība un pārtikas preču drošums, sabiedrības veselība, partnerība, ieinteresēto pušu iesaiste, administratīvā sloga mazināšana atbalsta saņēmējiem) ievērošanu; pārtikas un pamata materiālās palīdzības preču izvēles atbilstoši vistrūcīgāko personu vajadzību izvērtējumam nodrošināšanu.

Ziņojumā sniegts Fonda ieguldījumu vidusposma novērtējums DP specifisko un globālo mērķu sasniegšanā.

Analizējot statistikas rādītājus, secināts, ka pēdējos gados situācija Latvijā ir nedaudz uzlabojusies, kaut joprojām Latvija ir pirmo desmit valstu sarakstā, kuras ir materiāli nenodrošinātākās ES dalībvalstis. Izmaiņas veicināja minimālās algas paaugstinājums, nodarbinātības pieaugums, t.sk. jauniešu un pirmspensijas vecuma iedzīvotāju vidū, kā arī ar ģimeni un bērniem saistīto pabalstu palielināšanās, bet kavēja salīdzinoši lēnais vecuma pensijas pieaugums.

Pamatojoties 2016. gada ziņojumā iekļautajiem rezultātiem par DP īstenošanu, kā arī 2015. un 2016. gadā veiktās gala saņēmēju aptaujas rezultātiem, secināts, ka, lai gan DP atbalsta ietekme uz statistikas rādītājiem nav dominējoša, tomēr Fonda sniegtais atbalsts ir ļāvis palīdzēt Latvijas vistrūcīgākajiem iedzīvotājiem neiekrist dziļākā nabadzībā, uzlabot viņu situāciju, ļaujot atslogot ģimeņu budžetu, un pat ietaupīt finansējumu. DP īstenošanas divos gados ir mazinājusies nenodrošinātība ar pārtiku vistrūcīgākajiem iedzīvotājiem Latvijā.

DP atbalsta ietekmē ģimenes budžetā ietaupīto finansējumu cilvēki novirzīja arī bērnu dalībai skolas pasākumos vai ārpusskolas izglītojošajām nodarbībām. Sasaistē ar DP ietvaros sniegto pamata materiālo palīdzību, proti izdalītām higiēnas un saimniecības precēm bērniem līdz 18 gadiem, un mācību piederumiem bērniem līdz 16 gadiem, par kuru lietderību gala saņēmēji aptaujās izteica augstu pozitīvu novērtējumu, ir mazinājusies trūcīgu mājsaimniecību ar bērniem materiālā nenodrošinātība un sociālās atstumtības risks;

Var viennozīmīgi apgalvot, ka DP sniegtais atbalsts un tā rezultātā ģimeņu ietaupītā finansējuma izmantošana problēmu risināšanā ir pirmais solis viņu sociālās iekļaušanas procesā.